

Feltáró jellegű elemzésünkben a lánc tartozás témáját érintő cikkek időbeli változását és kontextusát vizsgáljuk. Az adataink a GVI által kifejlesztett Textplore online tartomelemző szoftverből (<http://textplore.org/>) származnak. Adatbázisunkba 607 olyan 2002-es vagy későbbi cikk került, amely tartalmazza a „lánc tartozás” „körbetartozás” és „fizetési késedelem” kifejezések közül legalább az egyiket, és a következő portálok valamelyikén jelent meg: fn.hu, hetivalasz.hu, hir24.hu, hvg.hu, index.hu, mno.hu, origo.hu, vg.hu.

A lánc tartozással kapcsolatos cikkek száma időben

A lánc tartozással kapcsolatos cikkek száma 2002 és 2004 között az évi 10 darabot sem érte el, de 2005-ben és 2006-ban 50 körülire ugrott a számuk. Azt ezt követő kisebb visszaesés után 2011-ig egyre több cikk jelent meg a témában, 2011 és 2013 között évente 90-nél is több. 2014-ben ez a szám 33-ra esett vissza.

A cikkek abszolút száma csalóka lehet, hiszen bizonyos honlapok (pl. vg.hu) 2002 után jöttek létre. Ezért azt is vizsgáltuk, hogy a honlapokon az adott évben megjelenő cikkeknek mekkora aránya foglalkozott a jelenséggel. A téma a 2005-2006-os időszakban volt a legnépszerűbb. A 2014-es visszaesés nemcsak a cikkek abszolút számában, hanem az összes cikkhez viszonyított arányukon is tetten érhető. A 2015-ös évben a júliusig megjelent cikkek között kicsit nagyobb arányban találhatunk a lánc tartozással foglalkozókat, mint 2014-ben.

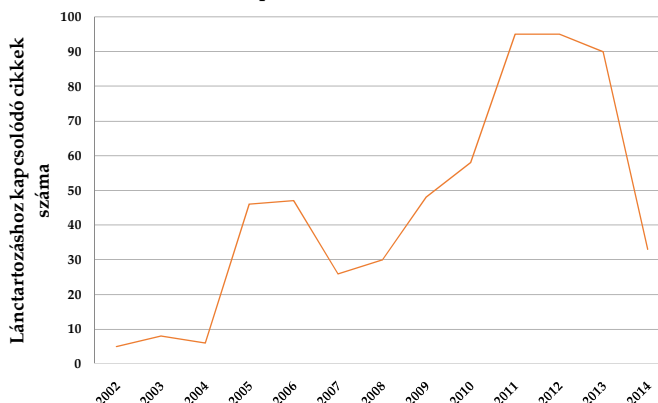
Vizsgáltuk a lánc tartozással kapcsolatos cikkek számának alakulását aszerint, hogy a lánc tartozás, körbetartozás, fizetési késedelem kifejezések közül melyiket tartalmazzák. A „körbetartozás” szót használó cikkek száma 2005-ben volt a legmagasabb, míg a „lánc tartozás” illetve a „fizetési késedelem” kifejezések 2013-ban jelentek meg a legtöbb cikkben. A 2014-es évben mindhárom kifejezés esetében lecsökkent az azokat tartalmazó cikkek száma.

2010-ig az mno.hu-n jelent meg a legtöbb lánc tartozással kapcsolatos cikk, míg 2011 és 2013 között a vg.hu illetve a hvg.hu foglalkozott ezzel a legtöbbször. Azt is láthatjuk, hogy a 2014-ben minden vizsgált portálon visszaesett a lánc tartozással foglalkozó cikkek száma.

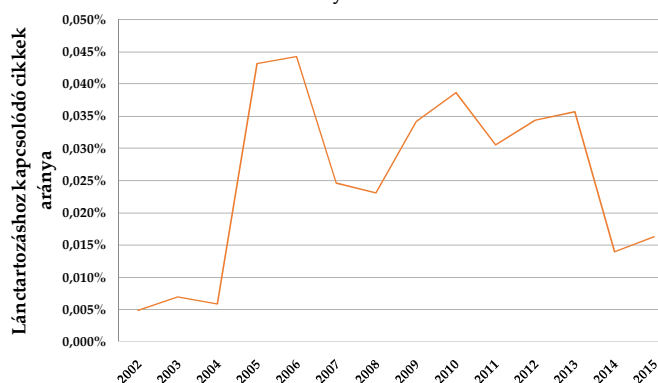
A vizsgált cikkek fogalmi környezete

Azt is megvizsgáltuk, hogy a lánc tartozással kapcsolatos cikkek jellemzően milyen kontextusban jelennek meg. Első közelítésben klaszterelemzéssel igyekeztünk elkülöníteni szó- illetve cikkcsoportokat azon szavak előfordulási gyakoriságát alapul véve, melyek a cikkek legalább 10%-ában szerepeltek, azonban nem találtunk olyan csoportosítást, amelynek értelmes interpretációt tudunk volna találni. Feltáró jellegű faktoranalízissel sem találtunk a cikkekben belüli intuitív interpretálható struktúrát. Ezek a próbálkozások akkor vezethettek volna sikerre, ha bizonyos szócsoportok jellemzően együtt fordulnak elő olyan esetekben, mikor egy adott témát jár körbe egy cikk. Például ha a lánc tartozásokkal kapcsolatos jogszabályi környezetet

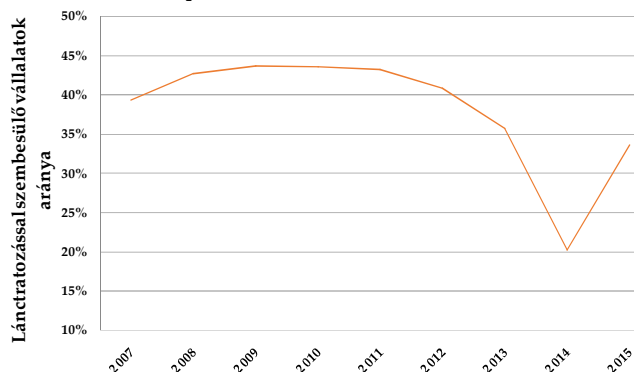
A lánc tartozáshoz kapcsolódó cikkek éves összesített száma

A lánc tartozáshoz kapcsolódó cikkek az összes megjelent cikk arányában

A különböző kifejezéseket tartalmazó lánc tartozással kapcsolatos cikkek számának alakulása

érintő cikkeknél egy a témával összefüggő szó megjelenése (pl. „törvény”) valószínűbbé teszi, hogy más a témához kapcsolható szó (pl. „jogszabály”) is előfordul ugyanabban az írásban.

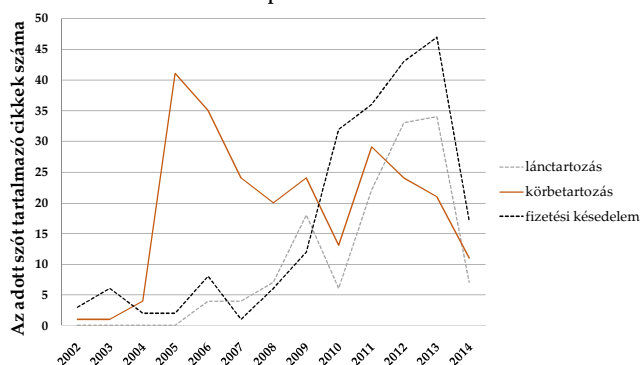
A fenti próbálkozások után más megközelítést választottunk: meghatároztuk azokat a témaköröket, amelyeket a lánc tartozással kapcsolatban érdekesnek tartottunk (jogi szabályozás, EU pályázatok, építőipar, közgazdasági fogalmak), és ezekhez a témakörökhöz válogattuk ki a hozzájuk kapcsolható kifejezéseket, ismét azokat a szavakat alapul véve, melyek a cikkek legalább 10%-ában előfordultak.

Ezek után kiszámoltuk az adatbázisunkban lévő összes cikkre az adott témakörhöz tartozó szavak előfordulásának számtani közepét. Ezt a számot 100-as skálára vetítettük, így egy olyan mutatót kaptunk minden témakör esetében, ami azt mutatja, hogy a megfigyelt maximális átlagos előforduláshoz képest milyen intenzitással fordulnak elő az adott témakörhöz tartozó szavak a cikkekben. A mutatóval azt kívánjuk mérni tehát, hogy az adott cikk mennyire szól az adott témakörrel ahhoz képest, amennyire maximálisan szólhatna róla.

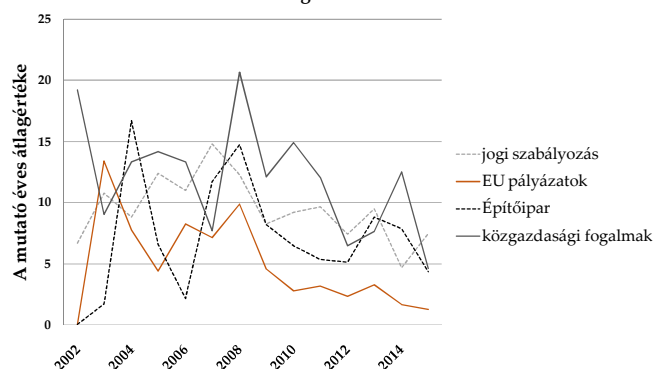
Minden mutató éves átlagának alakulása esetében alapvetően csökkenő tendenciát láthatunk 2008 óta. Ezt megtöri, hogy az építőipar tematikája népszerűbb volt 2013-ban és 2014-ben, mint a megelőző években, illetve hogy a közgazdasági fogalmakat nagy számban tartalmazó cikkek száma is megugrott a 2014-es évben.

Vizsgáltuk azt is, hogy az egyes témakörök mennyire intenzíven jelennek meg az egyes portálokon. Látható, hogy a hetivalasz.hu cikkeiben a többi portálhoz képest intenzívebben kerülnek elő a közgazdasági fogalmak, a jogi szabályozás és az EU pályázatok témája. A jogi szabályozás témaköre ezen kívül még az index.hu-n kerül elő a átlagosnál gyakrabban a lánc tartozással összefüggésben. A közgazdasági fogalmak az átlagosnál intenzívebben jelennek meg az origo.hu cikkeiben is.

A lánc tartozással kapcsolatos cikkek éves számának alakulása portálonként

A lánc tartozással kapcsolatos cikkekhez kapcsolható témakörök átlagos intenzitása évente

Makrogazdasági tendenciák: Az Európai Bizottság őszi előrejelzése

Az alábbiakban az Európai Bizottság 2015 őszi előrejelzése alapján nyújtunk rövid áttekintést a várható makrogazdasági trendekről. A fókuszban az EU-ra és Magyarországra nézve legfontosabb makroadatokat állnak, az előrejelzések a 2015-2017-es időszakra vonatkoznak. Az Európai Bizottság prognózisa szerint a magyar gazdasági növekedés lassulása megáll: a GDP növekedésének ütemét 2015-ben 2,9, 2016-ban 2,2, azonban 2017-ben 2,5 százalékos szintre becsli. Az Európai Unióban ennél lassabb ütemű növekedést jósolnak. Ezek mellett többletes folyó fizetési mérleg és pozitív munkaerőpiaci trendek várhatóak mind az EU-ban, mind hazánkban. A Bizottság továbbra is az infláció lassú növekedését jelzi előre, miközben az államháztartási hiány valószínűleg a 3 százalékos küszöbérték alatt lesz Magyarországon és az Unióban is. A GDP-hez viszonyított államadósság várhatóan enyhén csökkenni fog.

GDP és folyó fizetési mérleg

Az Európai Bizottság 2015 őszi előrejelzése („European Economic Forecast Autumn 2015”) szerint folytatódik az eurózóna gazdaságának lassú növekedése. Az idei évben az alacsony olajárak, az euró jó cserearánya, valamint az EKB monetáris és fiskális politikája segítette a GDP növekedését. A későbbiekben az előrejelzés szerint a hitelfeltételek lazulása és a beruházások növekedése játszik ebben fontos szerepet. Az Európai Bizottság az eurózónára 2015-re 1,6, 2016-ra 1,8, 2017-re pedig 1,9 százalékos növekedést jelez előre. Az egész Uniót tekintve ennél rendre 2-3 százalékponttal nagyobb növekedésre számítanak.

Magyarország 2015-ös GDP-növekedését 2,9 százalékra becsüli az előrejelzés. 2016-ban 2,2, 2017-ben pedig 2,5 százalékos emelkedésre számítanak. A növekedés egyik okának az alacsony inflációval párhuzamosan emelkedő nominálbéreket tartják, ami hozzájárul a fogyasztás növekedéséhez. A másik ok a nettó export emelkedése, amiben fontos szerepe van az új autóiipari beruházásoknak.

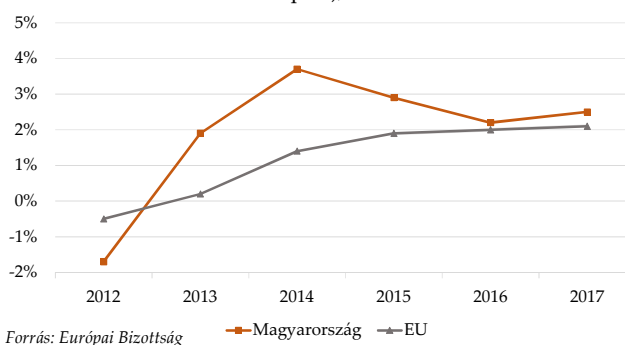
Az Európai Bizottság szerint az EU-tagállamok együttes folyó fizetési mérlegének többlete 2015-ben és 2016-ban is a GDP 2,2 százalékát, 2017-ben pedig 2,0 százalékát teszi majd ki. Az eurózónában a többlet 2015-től 2017-ig rendre 3,7, 3,6, illetve 3,4 százalék lehet. Az egyes tagállamok között azonban jelentős különbségek lehetnek e téren. Magyarországon az előrejelzés szerint 2015-ben 4,3 százalék, 2016-ban 5,5 százalék, 2017-ben pedig 6,1 százalék lesz majd a folyó fizetési mérleg többlete.

Munkaerőpiac

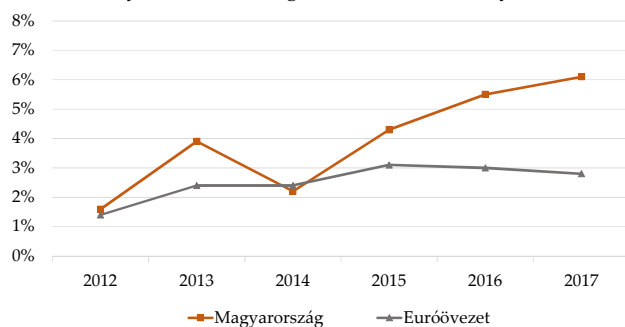
A munkaerőpiacon szintén folytatódik a lassú javulás: a gazdaság élénkülésével emelkedik a munkahelyek száma, a tagországok által bevezetett munkaerőpiaci reformok beérnek. Az előrejelzés szerint az EU-n belül idén 1 százalékkal nőhet a foglalkoztatási ráta, 2016-ban és 2017-ben pedig 1-1 százalékkal. Ez azonban nem lesz elég ahhoz, hogy a munkanélküliségi ráta a válság előtti szintre csökkenjen.

Magyarországon a foglalkoztatottsági ráta lassú emelkedését prognosztizálják, amelynek mértéke 2015-ben 1,8 százalék, 2016-ban 1,1, 2017-ben pedig 1,2 százalék. A munkanélküliségi ráta az előrejelzés szerint 7,1 százalék lesz az idei évben, 6,7 százalék jövőre, és 6,2 százalék

A GDP változása (százalékos változás az előző évhez képest), 2012-2017

A folyó fizetési mérleg többlete a GDP arányában

2017-ben. Ezek az értékek végig nagyjából 2,5 százalékponttal alacsonyabbak az EU-tagállamok együttes előrejelzett munkanélküliségi rátájánál. A munkaerőpiaci helyzet javulása főleg a magánszektor felélénkülésének köszönhető, de szerepet játszik benne a közmunkaprogram további kiterjesztése is.

Infláció

Az infláció alakulásában továbbra is döntő szerepe van az olajárak mélyrepülésének – a fogyasztás növekedése ezt nem képes ellensúlyozni. A Bizottság az eurózóna 2015. évi inflációját a korábbi várakozásoknál is alacsonyabbra, 0,1 százalékra becsüli. 2016-ra 1,0, 2017-re pedig 1,6 százalékos emelkedést várnak a harmonizált fogyasztói árindexben. Az előrejelzés szerint a magyarországi infláció 2015-ben 0,1, 2016-ban 1,9, 2017-ben pedig 2,5 százalék lehet. Hazánkban a rezsicsökkentés is visszafogja az áremelkedést.

Államháztartási hiány és államadósság

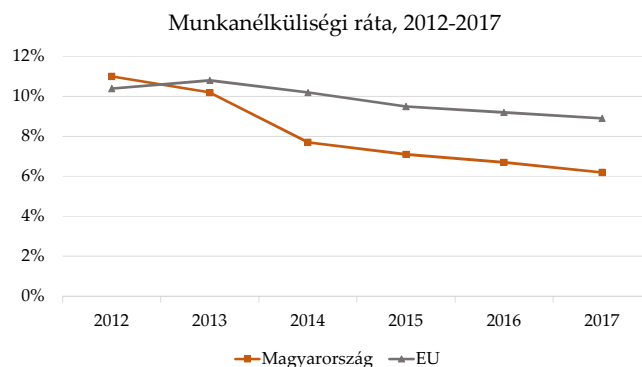
Az Európai Unió együttes GDP-arányos államháztartási hiánya a prognózis szerint 2015-ben 2,5 százalékra csökken, majd 2017-re eléri az 1,6 százalékot. Magyarország esetében ezt az arányt idén 2,3 százalékra, jövőre 2,1 százalékra, 2017-ben pedig 2,0 százalékra teszik. Az államháztartási hiányra azonban előre nem látott hatást gyakorolhatnak a 2016-ban életbe lépő fiskális változások, illetve az olyan egyszeri állami bevételek, mint például a földek értékesítése.

A GDP-növekedés erősödésének és az elsődleges egyenlegek többletének köszönhetően az EU GDP-arányos államadóssága 2015-ben 87,8 százalék lehet, és 2017-ig 2 százalékpontos csökkenést ígér az Európai Bizottság előrejelzése. Magyarország államadóssága 2015-ben a bruttó hazai össztermék 75,8 százalékát teszi ki. 2016-ra 74,5 százalékot, 2017-re pedig 72,6 százalékot várnak.

Forrás: European Economic Forecast Autumn 2015

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/eeip/pdf/ip011_en.pdf

http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2015_autumn/hu_en.pdf

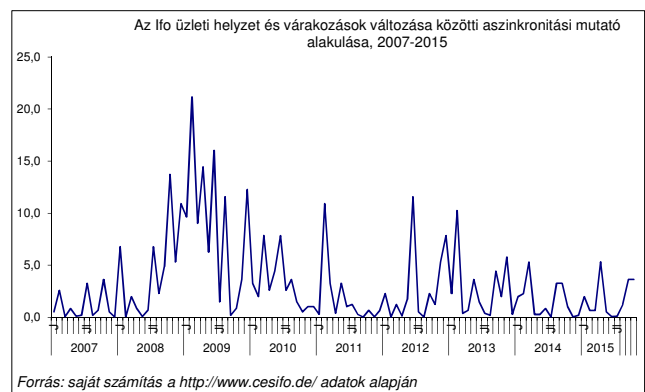
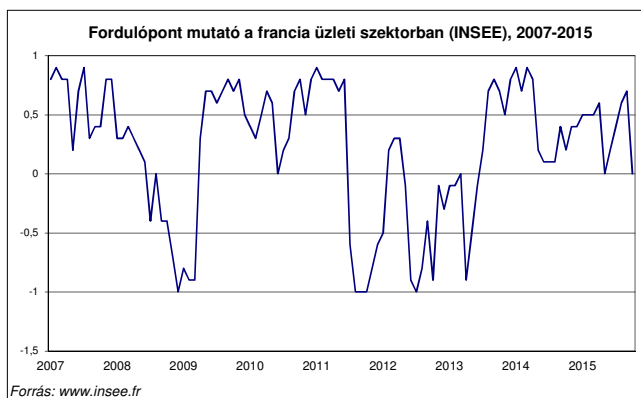
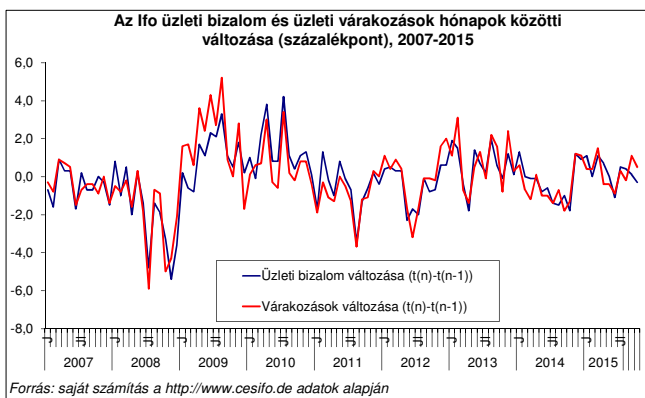
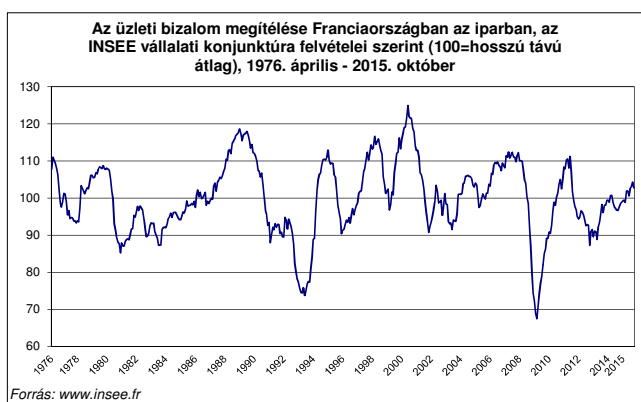
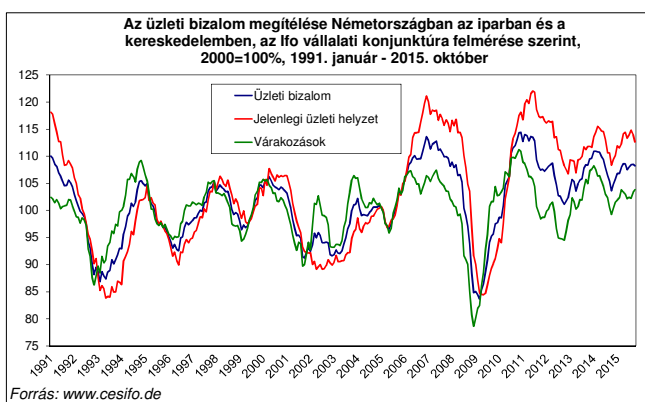

Forrás: Európai Bizottság, Eurostat

Nemzetközi tendenciák

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi indexe 2015 októberében 108,2 pontra csökkent a 2015. szeptemberi 108,5 pontról. Az üzleti környezet jelenlegi megítélése a vállalatok véleménye szerint enyhén kedvezőtlenebb, mint szeptemberben volt. A várható üzleti helyzettel kapcsolatos kilátások valamivel javultak az előző hónaphoz képest. Az üzleti helyzet és a várakozások alakulása közötti rést mérő, a GVI által számított aszinkronitási mutató értéke nem változott szeptember és október között. (Forrás: Ifo, <http://www.cesifo-group.de>)

A francia statisztikai hivatal (INSEE) felmérése alapján a 2015 októberében megkérdezett vállalatvezetők véleménye szerint a francia ipari konjunktúra helyzete stabil. Az INSEE üzleti bizalmi indexe 1 ponttal csökkent, az értéke viszont még így is a hosszú távú átlagos értéke (100) felett alakul. A gazdasági fordulópon-t-mutató értéke is csökkent, így a bizonytalan rövid távú gazdasági helyzetet jelző zónában van. A vállalatvezetők egyéni üzletmenetre vonatkozó prognózisának egyenlegmutatója kevésbé optimista, mint az előző hónapban, ugyanis a mutató a szeptemberi szintjéhez képest 4 ponttal csökkent, de még így is a hosszú távú trendje felett maradt. Az általános kilátásokat jellemző index – mely a válaszadók ipari aktivitásra vonatkozó véleményét összegezve tükrözi – is csökkent októberben. (Forrás: INSEE, <http://www.insee.fr>)

Írták: Katona Sándor (gyakornok, GVI)
Limbec Zsófia (elemző, GVI)
Nyíró Zsanna (elemző, GVI)
Kompaktor Emília
Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az
alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2015 / október, Budapest,
2015-11-10